

İLETİŞİM ADRESİ

Ankara.Yrd.Doç.Dr.Yüksel KAŞTAN (Z.K.Ü.)
kastanyuksel@hotmail.com

BASINDAKİ YANSIMALARIYLA AİLE İÇİ ŞİDDET

Yrd.Doç.Dr.Enver SARI
Giresun Üniversitesi Eğitim Fakültesi

ÖZET

Bu araştırmanın amacı (1) 2004-2005 yılları arasında aile içi şiddette yönelik haberlerin gazetelere nasıl yansıdığını incelemek ve (2) bu haberleri, olayın türü, uygulayana, ortaya çıkma nedeni, sonuçları ve kullanılan aracı dikkate alarak değerlendirmektir. Bu çalışmada "döküman incelemesi tekniği" kullanılmıştır. Araştırmanın örneklemini Cumhuriyet, Milliyet ve Zaman gazetelerindeki 2004-2005 yılları arasında yer alan basit tesadüfi örnekleme ile seçilen 191 aile içi şiddet haberi oluşturmaktadır. Aile içi şiddetle ilgili en çok haberin Milliyet gazetesinde yer aldığı, en az haberin ise Cumhuriyet gazetesinde yer aldığı görülmektedir. Aile içi şiddet haberlerinde en az görülen özellik kınayıcılık, en çok görülen özellik ise yorumsuzluk olarak görülmektedir. Aile içinde şiddeti en çok uygulayan babadır. Gazetelerdeki aile içi şiddetle ilgili haberlerin büyük oranı fiziksel şiddetle ilgilidir. Ailede şiddet olayının ortaya çıkmasının nedeni olarak en çok psikolojik neden belirtilmiştir. Ailede şiddet olayında kullanılan araç olarak büyük oranda silah görülmektedir. Araştırmadan elde edilen bulgulara göre gazetelere daha çok kınayıcı haber yapmaları önerilerek toplumsal duyarlılığın artırılması önerilmektedir. Bununla birlikte yasal düzenlemeler ve anne-baba eğitimi ve özellikle babaların bu eğitime katılımlarının sağlanması önerilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Aile içi şiddet, Gazeteler, Sosyal duyarlılık

WITH THE REFLECTIONS ON THE PAPERS INTRAFAMILY VIOLENCE

ABSTRACT

The purpose of this study is to analyse how the news about intrafamily violence is reflected in the newspapers between the years 2004-2005 and to evaluate the news taking into consideration the sort of the incident, the holder of it, the reason why it come out, consequences and means used. In this study "document analysis technique" has been applied. 191 intrafamily violence news in Cumhuriyet, Zaman and Milliyet newspaper; selected with simple coincidental exemplification, forms the basis of this survey. It is obvious from the method examples that most news about domestic violence was in the Milliyet where as the least number of news took part in the Cumhuriyet. It is also seen that the least witnessed feature of intrafamily violence news is condemnation while the most seen feature happens to be "no comment" approach. The "father" is the main source of violence within the family. A considerable portion of the news on domestic violence is physical. It has also been stated that the reason why the incident of domestic violence comes out is mostly psychological. Pistol being regarded the main equipment. According to the findings of the study, by recommending the newspapers to condemn such news more, it is suggested that social sympathy be raised. Besides, it is advised that legal proceedings and parent education specifically the participation of the fathers in this scheme be maintained.

Keywords: Intrafamily violence, Newspapers, Social sympathy

1.GİRİŞ

Aile tıpkı organizmanın temel yapı birimi olan hücre gibi toplumun temel yapı birimidir. Aile yapısındaki değişimler veya bozulmalar toplumsal yapıyı etkilemektedir. Aile yapısındaki bozulmaları yansıtan olgulardan birisi de aile içi şiddettir. Tüm dünya nüfusunu temel alan 48 çalışmanın verilerine göre, Dünya Sağlık Örgütü (Krug, Dahlberg & Mercy, 2002) her yüz kadından 10'u yaşamının bir döneminde her hangi bir nedenle eşleri ya da partnerleri tarafından şiddete uğradığını bildirmiştir. Türkiye'de 1994 yılında aile içi şiddetin sebep ve sonuçları ile ilgili araştırma sonuçlarına göre, fiziksel şiddete ailelerin %34'ünde, sözlü şiddete ise %53'ünde rastlanmakta, çocuklara yönelik fiziksel şiddet %46, cinsel şiddet ve tacize rastlanma oranı ise %9'dur (Arı, Bayhan, Artan, Tuğrul, Üstün & Akman, 1994). Eskişehir birinci basamak sağlık hizmetlerinde yapılan çalışmada, katılımcı kadınların % 36.4'ünün fiziksel şiddetten yakındığı, % 71.4'ünün geçmişteki ya da şimdiki gebelik döneminde ruhsal/sözel, fiziksel ya da cinsel şiddete maruz kaldığı saptanmıştır (Ayrançı, Günay, & Ünlüoğlu, 2002). Ankara ili örneğinde yapılan bir çalışmaya göre aileler içerisinde kullanılan şiddet türlerinden, bağırma ve azarlanmanın ebeveynler ve çocuklar arasında en çok kullanılan şiddet biçimi olduğunu ortaya çıkmıştır. Çocuklara yönelik şiddet türleri arasında baskıcı ve sözel şiddet türlerinin (harçlık kesme, ev hapsi, TV yasaklamak, dayak, bağırma gibi) öne çıktığı görülmektedir. Eşler arasında en yaygın olan şiddet türü yüksek sesle bağırma şeklinde belirtilmiştir. Şiddet türü olan dayak eşler arasında (kocadan karıya) %19, çocuklara yönelik olarak da % 21.2 oranında kullanılmaktadır. Ailede şiddeti en çok erkeklerin uyguladığı ve şiddete en çok kadınların ve çocukların maruz kaldıkları belirlenmiştir (Rittersberger-Tılıç, 1997). On altı bin çocuk üzerinde yapılan bir çalışmada ise genç, eğitimsiz, çok çocuklu ebeveynlerde, geniş aile yapısında daha çok şiddete başvurulduğu, şiddetin çocuğun yaşıyla arttığı ve kız çocuklarının daha çok şiddete maruz kaldığı belirlenmiştir (Bilir, Arı, Baykoç-Dönmez & Güneysu, 1986). Ülkemizde yapılan bir çalışmaya göre aile içi şiddet kurbanlarının %95'i kadınlardır (Ergönen, Özdemir & Can, 2003). Yukarıda belirtilen araştırma bulguları ülkemizde aile içi şiddetin yaygın ve toplumsal bir sorun olduğunu göstermektedir.

Medyadaki şiddet, bireylerin şiddete olan duyarlılığını azaltmakta ve şiddet olağan karşılanmaktadır (AAP, 2001; Köknel, 1996). Can (2003) şiddet içerikli edebiyatın çocukları ve gençleri şiddete yönelttiğini belirtmektedir. Yapılan araştırmalar medyanın haberleri sunma biçimi bireylerdeki saldırganlık eğilimlerini artırdığını göstermektedir (Rodgers & Thorson, 2001 ; Menifield, Rose, Homa & Cunningham, 2001;). Palabıyıköğlu, Hovardaoğlu ve Azizoğlu, (1995) gazetelerdeki intihar haberlerini incelemişler ve haberlerin intihar eğilimini artırıcı bir biçimde sunulduğu kararına varmışlardır.

Haberlerin sunulma biçimi şiddete özendirici önemli bir etmen olmaktadır (Rigel, 1996; Şirin, 2003). Aile içi şiddete karşı toplumsal duyarlılığı artırmada ülkemizdeki gazetelerin durumu araştırılmaya değer bir konu olarak görülmektedir. Bu nedenle bu çalışmada (1) 2004-2005 yılları arasında aile içi şiddete yönelik

haberlerin gazetelere nasıl yansıdığını incelenmiş ve (2) bu haberleri, olayın türü, uygulayanı, ortaya çıkma nedeni, sonuçları ve kullanılan araç dikkate alınarak değerlendirilmiştir.

2.YÖNTEM

2.1. Örneklem

Bu çalışmanın evrenini yazılı basın oluşturmaktadır. Yazılı basın, haberleri daha ayrıntılı derinliğine inerek sunması, belge niteliği taşıması ve istendiği zaman tekrar okunma ve gözden geçirilme olanağı sağlaması nedeniyle seçilmiştir. Çalışmanın örneklemini Cumhuriyet, Milliyet ve Zaman gazetelerindeki 2004-2005 yılları arasında yer alan basit tesadüfi örnekleme ile seçilen 191 aile içi şiddet haberi oluşturmaktadır. Sözü edilen gazetelerin seçiminde, ulusal ölçekte yayın yapma, farklı yayın ve okuyucu gruplarına ait gazeteler olma ölçütleri dikkate alınmıştır.

2.2.Verilerin Toplanması

Bu çalışmada kullanılan veriler Cumhuriyet, Milliyet ve Zaman gazetelerinde aile içi şiddete yönelik haberlerin 2004-2005 yıllarında 2 yıllık süreyle taranması sonucunda elde edilmiştir. Veriler her üç gazetenin internet sitesi arşivlerinden elde edilmiştir. Patton (1990) nitel araştırmalarda verilerin dokümanlardan elde edilebileceğini belirtmektedir. Berg (1998) gazeteleri kamu arşivi olarak görmek ve nitel araştırmalarda doküman olarak kullanıldığını belirtmektedir.

2.3.Verilerin Analizi

Aile içi şiddet olaylarının basına nasıl yansıdığının araştırıldığı bu çalışmada 'döküman incelemesi tekniği' kullanılmıştır. Döküman incelemesi araştırılması hedeflenen olgu ve olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar (Yıldırım ve Şimşek, 2000, s.140). Cumhuriyet, Milliyet ve Zaman gazetelerinde yer alan ve öznesi aile içi şiddet olan haberler, bu çalışmanın verilerini oluşturmuştur. Alan yazını dikkate alınarak 'fiziksel, cinsel ve duygusal yönden kasıtlı olarak karşıdaki kişi ya da grubu incitmeye, yaralamaya yönelik davranımlar' şiddet olarak kabul edilmiştir (WHO, 1986 Aktaran: Dahlberg ve Krug, 2002). Bununla birlikte haberler seçilirken şiddet olayının aile içerisinde gerçekleşmesi esas alınmıştır. Analiz edilecek her haber metnine 8 sorudan oluşan içerik çözümleme yönergesi uygulanmıştır.

İçerik çözümlenmesi soruları aşağıda belirtilmiştir.

1.Haber hangi gazetede yayınlanmıştır?

A)Cumhuriyet B)Milliyet C)Zaman

2.Haber dilinin yönlendiriciliği nedir?

A)Kınayıcı B)Yorumsuz C)İddia

3.Meydana gelen ailede şiddet olayının türü nedir?

A)Fiziksel B)Cinsel C)Psikolojik

4.Aile içinde şiddet uygulayan birey kimdir?

A)Anne B)Baba C)Çocuk D)Diğer

5.Aile içinde şiddetten etkilenen birey kimlerdir?

A)Anne B)Baba C)Çocuk D)Diğer

6.Ailede şiddet olayının ortaya çıkmasının nedenleri nedir?

A)Zararlı alışkanlıklar B)Sosyo-ekonomik nedenler

C)Psikolojik nedenler D)Diğer

7.Ailedeki şiddet olayının sonuçları nedir?

A)Ölüm B)Sakatlanma C)Yaralanma D)Diğer

8.Ailedeki şiddet olayında kullanılan araç nedir?

A)Dayak B)Kesici alet C)Silah D)Diğer

Yukarıdaki sorulara yönelik olarak elde edilen yanıtlar kodlanmıştır.

Verilerin çözümlenmesinde frekans ve yüzdeler kullanılmıştır.

3.BULGULAR

Araştırma kapsamına dahil edilen 2004-2005 yıllarındaki Zaman, Milliyet ve Cumhuriyet gazetelerinden taranan 191 habere uygulanan içerik çözümleme yöntemi doğrultusunda yapılan içerik analizi sonuçları aşağıda verilmiştir.

Tablo 1.'de gösterildiği gibi ailede şiddet konusuyla ilgili haberlerin % 37.17'si (71) Zaman gazetesinde, % 52.35'i (100) Milliyet gazetesinde ve % 10.47'si (6) Cumhuriyet gazetesinde yer almaktadır. İncelenen 191 habere göre 2004-2005 yıllarında aile içi şiddetle ilgili en çok haberin Milliyet gazetesinde yer aldığı, en az haberin ise Cumhuriyet gazetesinde yer aldığı görülmektedir.

Tablo1. Aile İçi Şiddetle İlgili Haberlerin Gazetelere Göre Dağılımı

Zaman	Milliyet	Cumhuriyet	Toplam			
n	%	n	%	N		
71	37.17	100	52.35	6	10.47	191

Tablo 2'de gösterildiği gibi Zaman gazetesi 2004-2005 yıllarında yer alan 71 adet aile içi şiddet haberlerini % 8.45 (6) kınayıcı, % 57.74 (41) yorumsuz ve % 33.80 (24) iddia olarak vermiştir. Milliyet gazetesi 2004-2005 yıllarında yer alan 100 adet aile içi şiddet haberlerini % 5 (5) kınayıcı, % 71 (71) yorumsuz ve % 24 (24) iddia olarak vermiştir. Cumhuriyet gazetesi 2004-2005 yıllarında yer alan 20 adet aile içi şiddet haberlerini % 5 (1) kınayıcı, % 60 (12) yorumsuz ve % 35 (7) iddia olarak vermiştir. Araştırmada incelenen Cumhuriyet, Zaman ve Milliyet gazetelerinde 2004-2005 yılı içinde yer alan toplam 191 aile içi şiddet haberi % 6.28 (12) kınayıcı, % 64.92 (124) yorumsuz ve % 28.79 (55) iddia olarak verilmiştir. Aile içi şiddet haberlerinde en çok kınayıcılık (% 8.45 (6)) Zaman gazetesinde görülmüştür. Aile içi şiddet haberlerini en çok yorumsuz olarak (% 71, (71)) veren gazetenin Milliyet gazetesi olduğu görülmektedir. Aile içi şiddet haberlerini iddia

şeklinde verme oranı (%33.80 (24)) oranında Zaman gazetesinde görülmektedir. Yapılan araştırmaya göre aile içi şiddet haberlerinde en az görülen özellik kınayıcılık % 6.28 iken (12), en çok görülen özellik ise yorumsuzluk % 64.92 (124) olarak görülmektedir.

Tablo 2. Aile İçi Şiddetle İlgili Haber Dilinin Yönlendiriciliği

Gazete/ Haber Dili	Kınayıcı		Yorumsuz		İddia		Toplam
	n	%	n	%	n	%	
Zaman	6	8.45	41	57.74	24	33.80	71
Milliyet	5	5	71	71	24	24	100
Cumhuriyet	1	5	12	60	7	35	20
Toplam	12	6.28	124	64.92	55	28.79	191

Tablo 3'de görüldüğü gibi toplam 191 aile içi şiddetle ilgili haberden % 84.81'i (162) fiziksel şiddet, % 5.23'ü (10) cinsel şiddet, % 3.66'sı (7) psikolojik şiddet ve şiddet türü belirtilmeyen haberler ise % 6.28'i (12) oluşturmaktadır. Zaman gazetesinde aile içi şiddetle ilgili haberlerden % 84.50'si (60) fiziksel şiddet, % 1.40'ı (1) cinsel şiddet, % 5.63'ü (4) psikolojik şiddet ve şiddet türü belirtilmeyen haberler ise % 8.45'i (6) oluşturmaktadır. Milliyet gazetesinde aile içi şiddetle ilgili haberlerden % 87'si (87) fiziksel şiddet, % 6'sı (6) cinsel şiddet, % 2'si (2) psikolojik şiddet ve şiddet türü belirtilmeyen haberler ise % 5'i (5) oluşturmaktadır. Cumhuriyet gazetesinde aile içi şiddetle ilgili haberlerden % 75'i (15) fiziksel şiddet, % 15'i (3) cinsel şiddet, % 5'i (1) psikolojik şiddet ve şiddet türü belirtilmeyen haberler ise % 5'i (1) oluşturmaktadır. İncelenen 191 habere göre aile içi şiddette olayın türü Zaman, Milliyet ve Cumhuriyet gazetesine % 84.81 (162) fiziksel şiddet, % 5.23 (10) cinsel şiddet, % 3.66 (7) psikolojik şiddet ve şiddet türü belirtilmeyen aile içi şiddet haberleri ise % 6.28 (12) olarak yansımıştır. Cinsel şiddet % 6 (6) en çok Milliyet, en az % 1.40 (1) Zaman gazetesine yansıdığı görülmektedir.

Tablo 3. Gazetelere Yansıyan Yönüyle Ailedeki Şiddet Olayının Türü

Şiddet Türü/ Gazeteler	Fiziksel		Cinsel		Psikolojik		Diğer*		Toplam
	n	%	n	%	n	%	n	%	
Zaman	60	84.50	1	1.40	4	5.63	6	8.45	71
Milliyet	87	87	6	6	2	2	5	5	100
Cumhuriyet	15	75	3	15	1	5	1	5	20
Toplam	162	84.81	10	5.23	7	3.66	12	6.28	191

*Şiddet türü belirtilmeyen aile içi şiddet haberleri

Tablo 4'de görüldüğü gibi incelenen 191 habere göre aile içinde şiddeti en çok uygulayan babadır. Öz baba aile içinde şiddeti % 54.97 (105), tüvey babalar ise % 3.14 (6) oranında uygulamışlardır. Babadan sonra ailede en çok şiddet uygulayan çocuklar (% 17.80 (34)) gelmektedir. Anne, baba çocuk dışında aileye yönelik

şiddet uygulayan kişilerin oranı % 14.65 (28)'dir. Öz annelerin şiddet uygulaması % 8.90 (17)'dir. Üvey annenin ailede şiddet uygulaması % 0.52 (1) olarak gazetelere yansımıştır.

Tablo 4. Gazetelere Yansıyan Yönüyle Aile İçinde Şiddeti Uygulayan Birey

Birey /	Anne		Baba		Çocuk		Diğer*		Toplam				
	Öz	Üvey	Öz	Üvey	n	%	n	%					
	n	%	n	%	n	%	n	%					
	17	8.90	1	0.52	105	54.97	6	3.14	34	17.80	28	14.65	191

*Arkadaş, Tanış, Komşu, Amca, Dayı, Hala, Teyze, Dede gibi aileye yakın kişiler

2004-2005 yılında Zaman, Milliyet, Cumhuriyet gazetelerinden incelenen 191 adet habere göre aile içi şiddetten en çok etkilenen birey % 46.16 (92) oranıyla çocuktur. Çocuktan sonra aile içi şiddetten ikinci sırada etkilenen % 30.89 (59) oranıyla annedir. Aile ile birlikte yaşayan kişiler (diğer) aile içi şiddetten % 11.51 (22) oranında etkilenmektedir. Aile içi şiddetten en az (% 9.42 (18)) babalar etkilenmektedir.

Tablo 5. Aile İçinde Şiddetten Etkilenen Birey

Birey	Anne		Baba		Çocuk		Diğer*	
	n	%	n	%	n	%	n	%
	Toplam	59	30.89	18	9.42	92	46.16	22

* Aile ile birlikte yaşayan kişiler.

Zaman, Milliyet ve Cumhuriyet gazetelerinden 2004-2005 yıllarında yer alan 191 haberin incelenmesi sonucu ailede şiddet olayının ortaya çıkmasının nedeni olarak ilk sırada % 53.40 (102) oranında psikolojik neden gösterilmiştir. Sosyo-ekonomik nedenler % 26.70 (51) oranıyla ailede şiddet olayını ortaya çıkartan neden olarak gazetelere yansımıştır. Zararlı alışkanlıkların ailedeki şiddet olayının nedeni olarak gazetelere yansımaları % 8.37 (16) oranındadır. Ailede şiddet olayını ortaya çıkartan diğer (dedikodu, çok eşlilik, çocuk sahibi olmama, aldatma, vb.) çeşitli faktörler % 11.51 (22) oranında ailede şiddet olayını ortaya çıkartan neden olarak gazetelere yansımıştır.

Tablo 6. Ailede Şiddet Olayının Ortaya Çıkmasının Nedenleri

Neden	Zararlı Alışkanlıklar		Sosyo-ekonomik Nedenler		Psikolojik Nedenler		Diğer*	
	n	%	n	%	n	%	n	%
	Toplam	16	8.37	51	26.70	102	53.40	22

* Dedikodu, çok eşlilik, çocuk sahibi olmama, aldatma, vb.

Tablo 7'de görüldüğü gibi 2004-2005 yıllarında Zaman, Milliyet ve Cumhuriyet gazetelerine yansıyan 191 habere göre aile içi şiddet olayının sonuçları % 60.20 (115) ölüm, % 1.57 (3) sakatlanma, % 29.84 (57) geçici yaralanma, % 8.37

(16) olay yerini terk etme veya haberde yer almamış (Diğer) oranında gazetelere yansımıştır.

Tablo 7. Gazetelere Yansıyan Yönüyle Ailedeki Şiddet Olayının Sonuçları

Olay	Ölüm		Sakatlanma		Geçici Yaralanma		Diğer*	
	n	%	n	%	n	%	n	%
Toplam	115	60.20	3	1.57	57	29.84	16	8.37

* Olay yerini terk etme veya haberde yer almamış.

Tablo 8'de görüldüğü gibi Zaman, Milliyet ve Cumhuriyet gazetelerinden 2004-2005 yıllarında yer alan 191 haberin incelenmesi sonucu ailede şiddet olayında kullanılan araç olarak % 36.12 (69) oranında silah görülmektedir. Şiddet olayında dayak % 27.74 (53) oranında görülmektedir. Şiddette kullanılan çeşitli aletler 22.51 (25) oranındadır. Kesici alet kullanılma oranı ise % 13.61 (26) olarak gazetelere yansımıştır.

Tablo 8. Gazetelere Yansıyan Yönüyle Ailede Şiddet Olayında Kullanılan Araçlar

Araç	Dayak		Kesici Alet		Silah		Diğer*	
	n	%	n	%	n	%	n	%
Toplam	53	27.74	26	13.61	69	36.12	43	22.51

*İp, kablo, taş, boğma ve suç aleti belirtilmemiş.

4.TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Milliyet gazetesi Zaman ve Cumhuriyet gazetelerine göre aile içi şiddeti daha çok haber konusu yapmaktadır. Aile içi şiddet haberlerinde en çok kınayıcılık Zaman gazetesinde görülmüştür. Aile içi şiddet haberlerini en çok yorumsuz olarak veren Milliyet gazetesi olduğu görülmektedir. Aile içi şiddet haberlerini iddia şeklinde verme oranı en çok Zaman gazetesinde görülmektedir. Bu durum bu gazetelerin okuyucu grubunun eğilimleri ve yayın ilkelerinin bir yansıması gibi değerlendirilebilir. Zaman gazetesi aile içi şiddeti kınayarak; Cumhuriyet gazetesi sık haber yapmayarak aile içi şiddete karşı duyarlılığı artırmaya çalıştığı söylenebilir. Milliyet gazetesi ise gerçekçi davranarak toplumsal gerçekliği okuyucu ile buluşturmaya çalışmaktadır.

Bu araştırmada aile içi şiddet haberlerinde en az görülen özellik kınayıcılık, en çok görülen özellik ise yorumsuzluk olarak belirlenmiştir. Kınayıcı şiddet haberlerinin gazetelere az yansımaları Altun, Güneri ve Baker'in (2006) yaptığı araştırma tarafından da desteklenmektedir. Gazetelerin kınayıcı ve eğitimsel yayınlar yaparak aile içi şiddeti önlemede toplumsal duyarlılığı artırması gerekmektedir.

İnsanın pasif bir varlık olarak şekillenebileceğine inanılan kültürlerde saldırganlık eğitimsel bir araç olarak algılanmaktadır (Samerof & Feil, 1985). Kültürel yapımız içerisinde 'büyüğün vurduğu yerde gül biter' anlayışını değiştirmek gerekmektedir. Böylece toplumsal yapımız içerisinde saldırganlığın bir eğitim aracı olarak algılanması önlenektir. Bu durumda toplumda aile içi şiddetin azalmasında toplumsal duyarlılığın artırılması için gazetelere daha çok kınayıcı haber yapmaları ve aile eğitimi ile ilgili bilgi vermeleri önerilmektedir.

Aile içi şiddetten en çok çocuklar ve anneler etkilenmektedir. Bununla birlikte aile içi şiddeti en çok uygulayan babalardır. Bu bulgular Rittersberger-Tılıç'ın (1997) Ankara ili örnekleminde yaptığı araştırma sonuçları tarafından da desteklenmektedir. Ülkemizde aile içi şiddetin azalması için anne-baba eğitimini yaygınlaştırmak ve bu eğitimlere babaların katılımını sağlamak gerekmektedir.

Gazetelere en çok ölümle sonuçlanan aile içi şiddet olayları yansımıştır. Görüşme ve anket yoluyla yapılan araştırmalarda aile içi şiddet en çok sözlü saldırı ve dayak ile sonuçlanmaktadır (Arı ve ark, 1994; Bilir ve ark., 1986). Bu durum gazetelerin daha çok adli makamlara yansıyan aile içi şiddet haberlerini daha çok yansıttığını göstermektedir. Adli makamlara yansımayan milyonlarca aile içi şiddet evin dört duvarında kurbanlarının canını yaktaktadır. Bu araştırmadan da elde edilen veriler aile içi şiddetin birinci nedenini psikolojik etmenler olarak göstermektedir. Bu nedenle ülkemizde aileye yönelik psikolojik danışma hizmetlerinin artırılması gerekmektedir.

Araştırmadan elde edilen bulgulara göre ülkemizdeki silah bulundurmanın yaygınlığı aile içi şiddete de yansıyor, silah en yüksek aile içi şiddete başvurma aracı olarak kendini göstermiştir.

Korku kültürü ilişki ağı, dostluk, sevgi, adanmışlık ve özverinin bulunmadığı, otoritenin kararlarına uyulduğu, tutarlılık ve kişisel bütünlükten yoksun, iletişimin korkuya ilişkinin çıkara dayalı, istekler, özlemler ve duyguların önemli olmadığı, sorumluluk ve vicdan gelişiminin önlendiği ortamlara korku kültürü denilmektedir (Güler, 2001). İnsanların potansiyellerini ve farklı niteliklerini ifade edebilecekleri, mevcut kaynakların geliştirilmesi için fırsatların genişletildiği, otoritenin ve gücün keyfiyete dayalı kullanılmadığı ve bireyin birlikte yaşam şartlarının belirlenmesinde yer aldığı ortamlara ise değerler kültürü adı verilmektedir (Gratton ve Ghoshal, 2003).

Şiddet korku kültürünün egemen olduğu bir toplumda kolaylıkla tercih edilebilen bir olgudur ve sağlıklı toplumsal gelişim süreci korku ya da değerler kültürünün başatlığıyla yakından ilişkilidir (Eren, 2005). Ülkemizde yaşanan korku kültürünün bir yansıması olarak aile içi şiddet yaygın görülmektedir. Ülkemizde değerler kültürünün korku kültürünün yerini alması aile içi şiddeti yok ederek, fırsatlar yaratılan aile ortamında yetişen bireyler gelişmiş toplumsal yapıyı oluşturacaktır.

KAYNAKLAR

- AMERICAN ACADEMY OF PEDIATRIC (AAP) COMMITTEE ON PUBLIC EDUCATION 1999). *Media Education Pediatrics*, 104: 341-343..
- ARI, M., BAYHAN, P., ARTAN, I., TUĞRUL, B., ÜSTÜN, E., & AKMAN, B. (1994) Aile içi ilişkilerde şiddet. Ed. R. Karadayı ve ark. Aile Kurultayı: Değişim Sürecinde Aile; Toplumsal Katılım ve Demokratik Değerler (s.300-312). T.C. Başbakanlık Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü Yayınları. Ankara
- ALTUN, A. S. GÜNERİ, O.Y. BAKER, Ö.E.(2006) "Basındaki yansımaları ile okulda şiddet". *Eğitim Araştırmaları*, Sayı. 24, s.12-21. Ankara.
- AYRANCI, Ü. GÜNAY, Y. & ÜNLÜOĞLU, İ. (2002) "Hamilelikte aile içi eş şiddeti: Birinci basamak sağlık kurumuna başvuran kadınlar arasında bir araştırma". *Anadolu Psikiyatri Dergisi*. Sayı. 3, . s.75-87. Ankara.
- BERG, B.L. (1989). *Qualitative research methods for social sciences*. (3rd Edition). Allyn and Bacon. U.S.A.
- BİLİR, S., ARI, M., BAYKOÇ-DÖNMEZ, N. & GÜNEYSU, S. (1986). "4-12 yaşları arasında 16.000 çocukta örselenme durumları ile ilgili bir inceleme." *Çocuk Gelişimi ve Eğitimi*, Sayı. 1 s.7-14. Ankara.
- CAN, Ö. (2003). "Çocuk ve gençlik edebiyatının eğitimdeki yeri ve önemi". *Süleyman Demirel Üniversitesi - FEF Sosyal Bilimler Dergisi*, Sayı.8, s .149-154. Isparta.
- DAHLBERG, L.L., & KRUG, E.G. (2002) "Violence – a global public health problem. In Dahlberg, L.L., (Eds.)" *World Report on Violence and Health* (pp.3-21). World Health Organization. GENEVA.
- EREN, A. (2005). "Korku kültürü, değerler kültürü ve şiddet." *Aile ve Toplum Sayı.8*, s.23-37. Ankara..
- ERGÖNEN, T., ÖZDEMİR, M. H. & CAN, İ. Ö. (2003). "Aile İçi Şiddet Öyküfü Abortus Olgularında Medikolegal Sorunlar Bir Olgu Sunumu". *Adli Bilimler Dergisi*, Yıl.2 Sayı.4, s.39-43. Ankara.
- GRATTON, L. ve GHOSHAL, S. (2003). "Managing personal human capital: New Methods for the volunteer employee." *European Management Journal*, Sayı.21, s.1-10.
- GÜLER, A. (2001). "Korku kültürü yerine değerler kültürü". *A.İ.B.Ü. Eğitim Fakültesi Dergisi*. Sayı. 2, s. 193-203. Bolu.

- KÖKNEL, Ö. (1986) *Bireysel ve Toplumsal Şiddet*. Altın Kitaplar. İstanbul.
- KRUG, E.G., DAHLBERG, L.L., MERCY, J.A. World report on violence and health. World Health Organization. GENEVA-2002.
- MENIFIELD, C, ROSE, W.H., HOMA, J., & CUNNINGHAM, A.B. (2001). "The media's portrayal of urban and rural school violence: a preliminary analysis." *Deviant Behavior: An Interdisciplinary Journal*, Sayı.22, s.447-464. NEW YORK.
- PALABIYIKOĞLU, R., AZİZOĞLU, S., HOVARDAOĞLU, S. (1995) "Gazetelerde yayınlanan intihar haberlerine ilişkin tutumlar". *Psikiyatri, Psikoloji, Psikofarmakoloji (3P)Dergisi*. s.15-20. Ankara.
- PATON, M. Q. (1990). *Qualitative evaluation and research methods*. (2nd ed). Sage Publication. Newbury Park, CA.
- RİGEL, N. (1996). "Haberin gizli tüketicisi çocuk". *Yeni Türkiye Dergisi Medya Özel Sayısı*. Sayı.11 s.561-592. İstanbul.
- RITTERSBERGER-TILIÇ, H. (1997). "Aile içi şiddet: Bir sosyolojik yaklaşım." Ed. O.Çiftci, *Yüzyılın sonunda kadınlar ve gelecek konferansı* (s.119-129). TODAI. Ankara.
- RODGERS, S., & THORSON, E. (2001). "The reporting of crime and violence in the Los Angeles Times: Is there a public health perspective?" *Journal of Health Communication*, Sayı. 6, s. 169-182. LOS ANGELES..
- SAMEROF, A.J.,& FEIL, L.A. (1985). "Parental concepts of development. In I.E. Siegel" (Ed.), *Parental belief systems. The psychological consequences for children* (pp.83-105). Erlbaum.Hillsdale, NJ.
- ŞİRİN, M.R. (2003). "Televizyon, şiddet içerikli haber öyküleri ve çocuk". *Çocuk Forumu*. Yıl.6 , Sayı. 1, s. 60-67. İstanbul.
- YILDIRIM, A. & ŞİMŞEK, H. (1999) *Nitel Araştırma Yöntemleri*. Seçkin Yayınları. Ankara.

İLETİŞİM ADRESİ

Yrd.Doç.Dr.Enver SARI
Giresun Üniversitesi Eğitim Fakültesi
Giresun
Tel: 0542 6811334

ÇOCUK EDEBİYATI KONULU LİSANSÜSTÜ ÇALIŞMALAR İLE İLGİLİ BİR DURUM ARAŞTIRMASI

Arş. Gör. Candemir DEMİRCAN

Mersin Üniversitesi
Eğitim Fakültesi
Türkçe Eğitimi Bölümü

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, 1987-2003 yılları arasında, "Çocuk Edebiyatı" konulu lisansüstü çalışmaların çeşitli özellikleri ile ilgili saptamalar yapmaktır. Çalışmadan elde edilen veriler frekans (f) ve yüzde (%) ile açıklanmış ve tablolar çeşitli değişkenlere göre düzenlenmiştir. 1987-2003 yılları arasında, "Çocuk Edebiyatı" konusunda yapılmış lisansüstü çalışmalarının incelenmesi sonucunda, en fazla tezin 1995 (7 tez %12.96) ve 1999 (7 tez %12.96) yıllarında yapıldığı görülmektedir. Türkçenin tez dili olarak %74.07 ile en çok tercih edilen dil olduğu ve tezlerin % 96,29'unun Sosyal Bilimler Enstitüsünde hazırlandığı görülmektedir.

ANAHTAR SÖZCÜKLER: Çocuk edebiyatı, Lisansüstü çalışmalar, Türkçe eğitimi.

ABSTRACT

A state research related to postgraduates studies on children literature- The aim of this study is to point out the different characteristics of postgraduates studies on children literature between the years 1987-2003. At the end of the research, the data were explained with frequency (f) and percent (%). The tables show different variables. When the postgraduates studies on children literature examined, it is clear that the highest number of studies published was in 1995 (7 thesis %12.96) and in 1999 (7 thesis %12.96) between the years 1987-2003. Among these studies, Turkish was the most preferred language with %74.07. All of the children literature studies were prepared in Social Science Institute.

KEY WORDS: Children literature, Postgraduate studies, Turkish education.